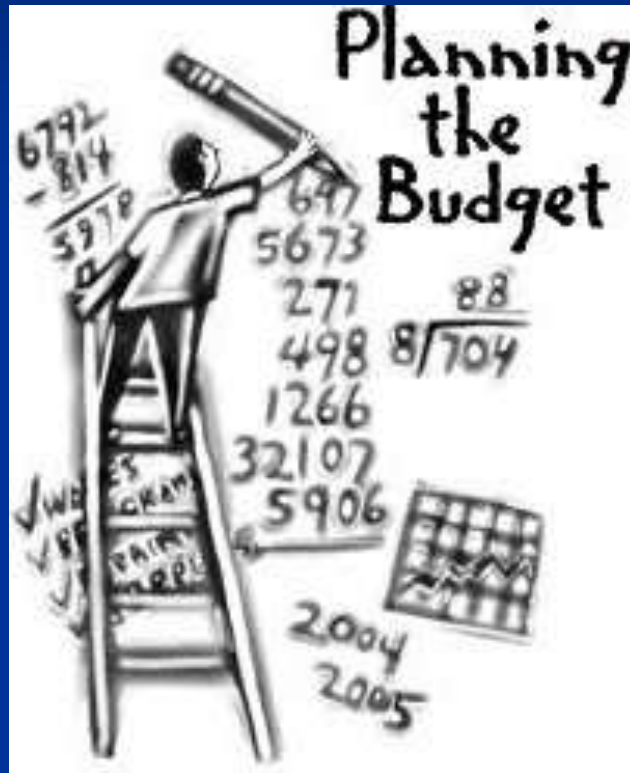

Budžetiranje prema učinku - pravna osnova

Stečene pouke i praktične preporuke

Grzegorz Orawiec

Krakov

11. decembar 2013. godine

Budžet prema učinku

BPU određuje ciljeve prema kojima se novac „priključuje” (raspodeljuje)

Iz ovih ciljeva se izvlače posebni ciljevi i zatim se sredstva raspoređuju između njih.

Budžetiranje prema učinku

- **Budžeti prema učinku** koriste posebne i opšte ciljeve i indikatore (merene rezultate) da objasne zašto se troši novac.
- Ključna reč je „**rezultat**”
- Ukupan okvir planiranja i budžetiranja je **orjentisan ka rezultatima**. Postoje ciljevi i aktivnosti za postizanje tih rezultata.

- Budžetiranje prema učinku obuhvata **tri elementa**:
  - **strategiju** (različite načine da se ostvari krajnji rezultat)
  - **aktivnosti/izlazne rezultate** (šta će se uraditi da se ostvari krajnji rezultat)
  - **rezultat** → konkretne mere (indikatori)

BPU – samo jedan (**možda poslednji**) deo slagalice savremenih javnih finansija

Pravni okvir za poboljšanje javnih finansija

- Fiskalna pravila
- Fiskalna konsolidacija
- Višegodišnje planiranje
- Nezavisne javne institucije
- Budžetiranje prema učinku

http://ec.europa.eu/economy_finance

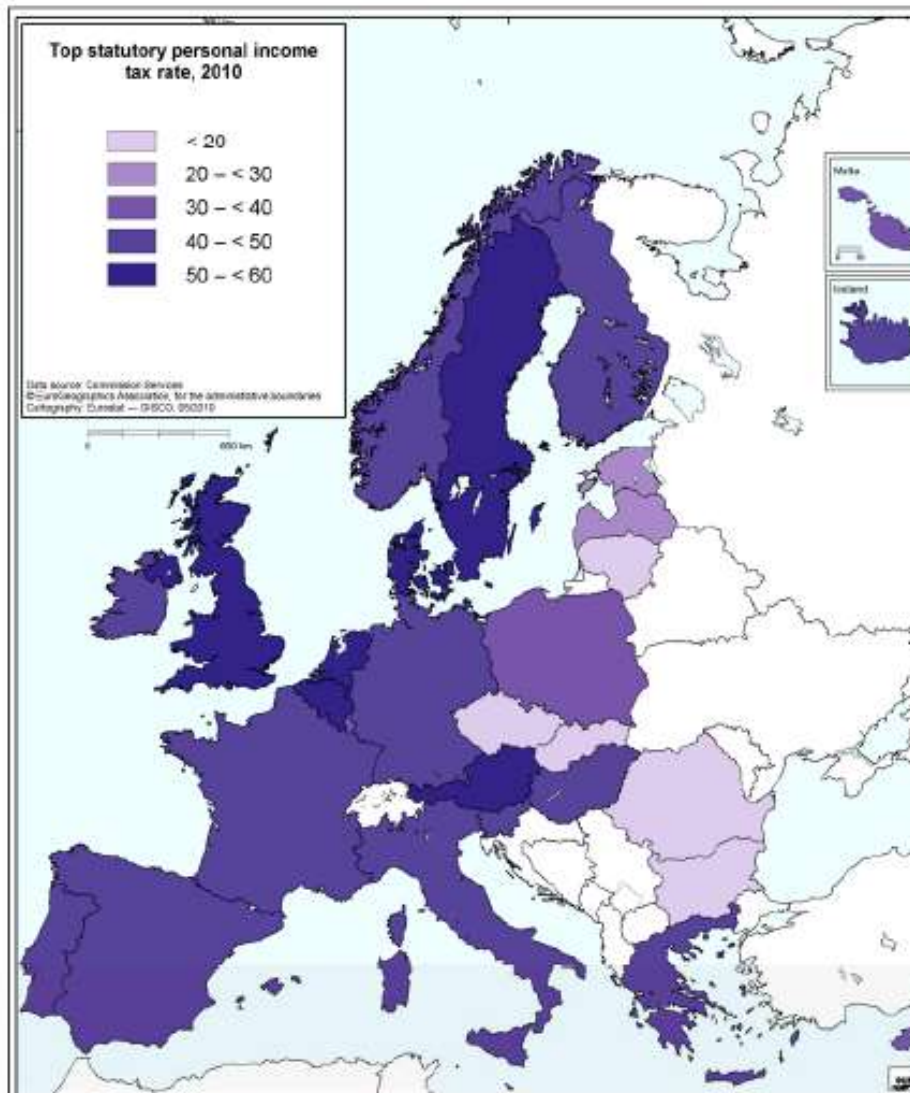
Budžetiranje prema učinku – pravna osnova

- Ne postoji **jedinstven** model budžetiranja prema učinku:
  - LOLF (Francuska), PSA (VB), PART (SAd), VBTB (Holandija)
- Nacionalni ↔ Regionalni ↔ Lokalni nivo (**trostepena upravna podela**)
- Zemlje koje su direktno usvojile strane modele su kasnije morale da **prilagode te modele** ili da ih potpuno rekonstruišu u skladu sa:
  - specifičnostima sopstvenih javnih finansija
  - nacionalnim prioritetima
  - društveno-ekonomskim okolnostima

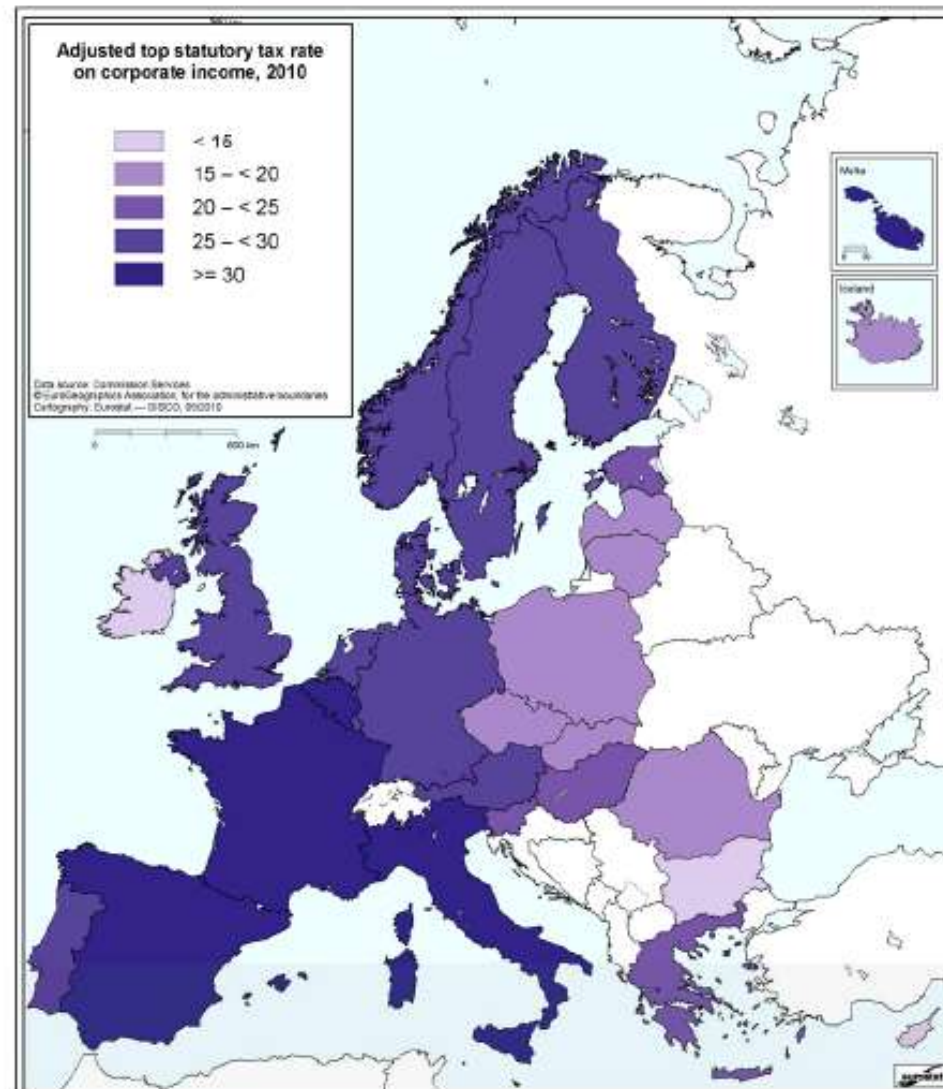

Porezi u EU

Map I-2.1: Distribution of top personal tax rates

Map I-2.2: Distribution of corporate tax rates

EU & politika makroekonomske stabilizacije

BPU – samo jedan od korisnih alata

- **Fiskalna politika**: potrošnja vlade i porezi.
- Okvir za fiskalne politike zemalja članica EU ima za cilj da prati i nadgleda **deficite** i **dugove** svake zemlje članice – svrha **zdravih javnih finansija** u kontekstu **dublje ekonomske integracije** (EK).
- Cilj je stvaranje **balansirane budžetske pozicije** u srednjem roku (3-5 godina):
  - **Fiskalna pravila**: Veličina deficita (maks. **3%** BDP), javni dug (maks. **60%**)
  - **Poreska politika**: Porezi – raznolikost stopa
  - **Potrošnja vlade** – različite strategije, npr. **BPU**
- **Monetarna politika** kontroliše vrednost valute. Ona prati iznos **novca** u opticaju (**inflacija**).
  - **Kamatne stope** – utvrđuje ih NCB / ECB
  - **Zahtevi za rezervu**

➤ **EU**: zajednička monetarna politika ^ nacionalna ali koordinirana fiskalna politika
- (npr Poljska – Ustav – član 126: 3/5 BDP)

Finansijski deficit na nivou opšte vlade u odnosu na BDP

Odabrane članice eurozone

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Eurozona	-1,3	0,1	-1,8	-2,5	-3,1	-2,9	-2,5	-1,3	-0,6	-1,9	-5,3	-6,5
Belgija	-0,6	0	0,4	-0,1	-0,1	-0,3	-2,7	0,3	-0,2	-1,2	-5,9	-5,1
Nemačka	-1,5	1,3	-2,8	-3,7	-4	-3,8	-3,3	-1,6	0,2	0	-3,2	-5,5
Irska	2,7	4,8	0,9	-0,4	0,4	1,4	1,7	3	0,3	-7,2	-11,7	-11,6
Grčka	b/d	-3,7	-4,5	-4,8	-5,6	-7,5	-5,2	-2,9	-3,7	-7,8	-12,7	-8,7
Španija	-1,4	-1	-0,6	-0,5	-0,2	-0,3	1	2	1,9	-4,1	-9,6	-7,7
Francuska	-1,8	-1,5	-1,5	-3,1	-4,1	-3,6	-2,9	-2,3	-2,7	-3,4	-7,9	-8,2
Italija	-1,7	-0,8	-3,1	-2,9	-3,5	-3,5	-4,3	-3,3	-1,5	-2,7	-5,3	-5,0
Holandija	0,4	2	-0,2	-2,1	-3,1	-1,7	-0,3	0,5	0,2	0,7	-4,9	-6,1
Austrija	-2,3	-1,7	0	-0,7	-1,4	-4,4	-1,6	-1,6	-0,6	-0,4	-3,5	-4,7
Portugalija	-2,8	-2,9	-4,3	-2,8	-2,9	-3,4	-6,1	-3,9	-2,6	-2,7	-6,5	-6,7
Slovenija	-3	-3,7	-4	-2,5	-2,7	-2,2	-1,4	-1,3	0	-1,8	-5,7	-5,7
Slovačka	-7,4	-12,3	-6,5	-8,2	-2,8	-2,4	-2,8	-3,5	-1,9	-2,3	-6,3	-5,5
Finska	1,6	6,9	5	4,1	2,6	2,4	2,8	4	5,2	4,4	-2,2	-3,6

European Commission
Economic and Financial Affairs

European Commission > Economic and Financial Affairs > Stability and Growth pact > ... > All programmes and assessments

- Home
- News
- The euro
- EU economic situation
- Stability and Growth Pact
  - Stability and convergence programmes
    - All programmes and assessments
  - Excessive deficit procedure
  - Early warning mechanism and policy advice
  - Relevant legal texts and guidelines
  - Data and methods
  - Sustainability of public finances
- Analysing structural reforms and EU policies
- International economic issues

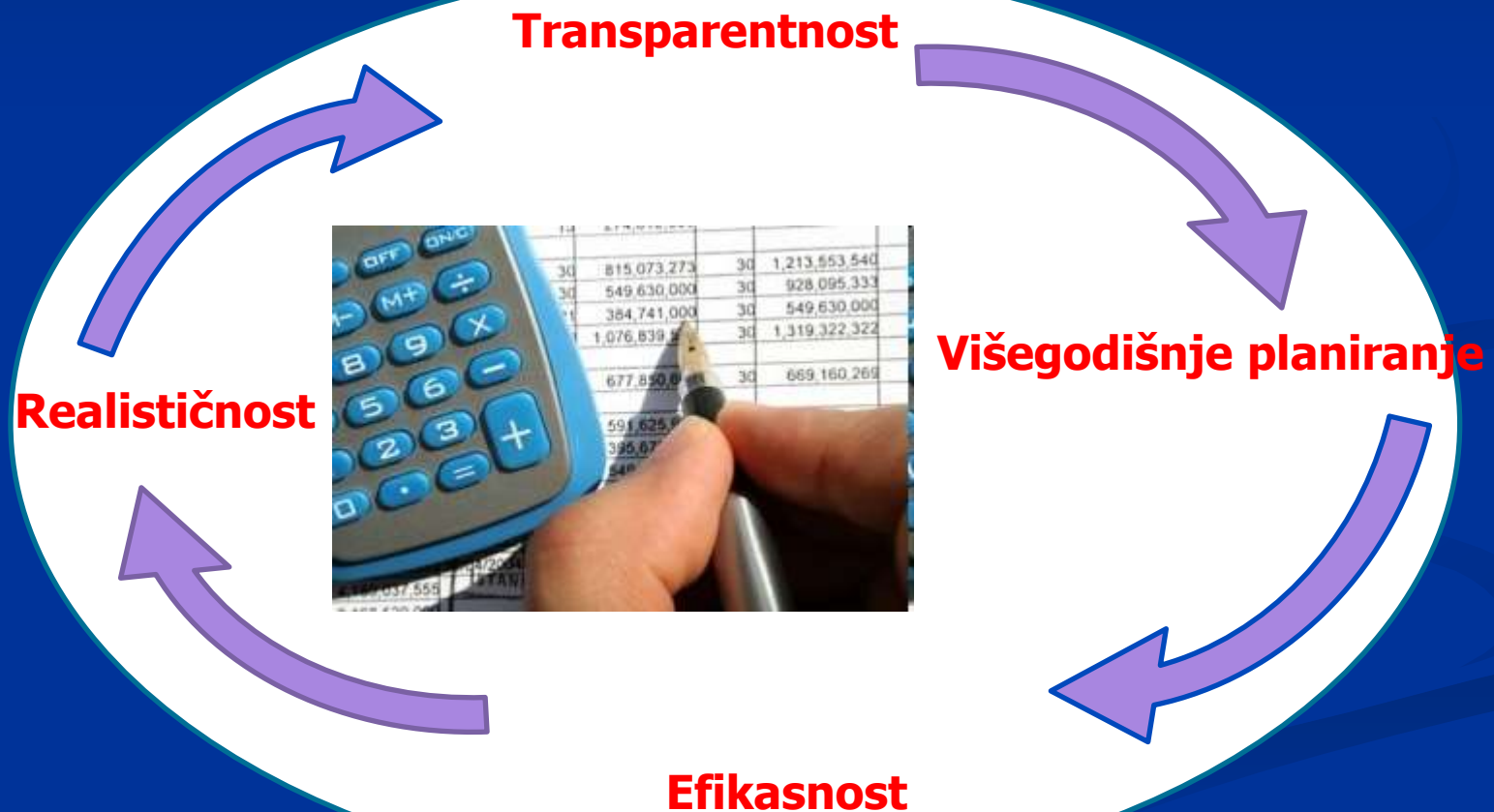
Stability and Convergence programmes (or updates) and National Reform Programmes 2011 - programmes received to date*

Jump directly to...

	Stability / Convergence Programme (update)	National Reform Programme	Staff Working Paper	Commission Recommendation	Council Recommendation
Belgium	15.04.2011 fr nl	15.04.2011 fr nl	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Bulgaria	15.04.2011 bg	15.04.2011 bg Annex 1 bg Annex 2 bg	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Czech Republic	05.05.2011 cs	29.04.2011 cs	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Denmark	09.05.2011 da	09.05.2011 da	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Germany	27.04.2011 de	07.04.2011 de	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Estonia	28.04.2011 ee	28.04.2011 ee Annex ee	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Ireland	29.04.2011	29.04.2011	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Greece	10.08.2011	29.04.2011	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Spain	29.04.2011 es	29.04.2011 es Annex 1 es Annex 2 es Annex 3 es	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
France	03.05.2011 fr	03.05.2011 fr	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011
Italy	13.04.2011 it (1)	13.04.2011 it (1)	07.06.2011	07.06.2011	12.07.2011

Budžet prema učinku – jedan optimalan model?

Konsolidovani plan rashoda za subjekte u javnom sektoru, pripremljen u skladu sa **funkcionalnim sistemom** (funkcije, zadaci podzadaci), na osnovu ciljeva i mera njihove realizacije (+ **srednjoročni budžetski okviri** = više od jedne budžetske godine).

Budžetiranje prema učinku u Poljskoj

- Poljska trenutno **ima tradicionalni budžetski sistem** baziran na organizacionim jedinicama i kontroli ulaznih elemenata
- Ali isto tako– Poljska je u procesu uvođenja **novog budžetskog sistema**, zasnovanog na učinku
- **Ciljevi:**
  - Unapređenje upravljanja javnim finansijama (racionalno korišćenje resursa: novac → zadaci)
  - Univerzalnija i kompetentnija supervizija potrošnje javnih sredstava (indikatori),
  - Višegodišnje budžetiranje (analiza različitih scenarija)
  - Transparentnost i odgovornost (poboljšanje učinkovitosti javne uprave)
- Scenario „**korak po korak**” → **2013**: nacionalni budžet se priprema uporedo sa tradicionalnim metodama i metodama na osnovu učinka

Plan implementacije budžeta prema učinku u Poljskoj

1. faza

- Inicijativa vlade
- Pilotiranje budžeta – magistarske studije i visoko obrazovanje
- prva pravila u Zakonu o javnim finansijama

II 2006 – II 2007

2. faza

- Prikazivanje budžeta prema učinku za većinu budžetskih poglavlja u nacrtu budžeta za 2008. godinu
- 44% rashoda državnog budžeta je pokriveno budžetima prema učinku

2007 – II 2008

3. faza

Ministarstvo finansija utvrđuje zadatke donošenjem Uredbe o uvođenju klasifikacije budžetskih rashoda za BPU

- Izrada i ažuriranje indikatora

II 2008 - 2010

4. faza

- Tradicionalni budžet i budžet prema učinku izvršavaju se paralelno
- Godišnji izveštaj za 2012. o strukturi budetiranja prema učinku.

2012

Pravna osnova za budžetiranje prema učinku u Poljskoj (1/2)

- **Zakon o javnim finansijama** – 2009 (plan javnih rashoda prema redosledu zadataka iz 2006)
  - sledeći korak složene reforme javnih finansija (nova pravila u vezi duga, srednjoročni budžetski okvir, budžetiranje prema učinku)
- **Regulativa Ministarstva finansija** o detaljnim pravilima, metodama i vremenskim rokovima za izradu materijala neophodnih za pripremu nacionalnog budžeta – svake godine
  - osnovna pravila, indikatori
- **Uredba Ministarstva finansija** o standardima za utvrđivanje ciljeva i aktivnosti subjekata javnog sektora za budžete u 2011. godini
  - usklađenost ciljeva i aktivnosti sa trenutnom ekonomskom i društvenom situacijom (npr: konsultacije, tehnički i ljudski kapaciteti)
  - usklađenost ciljeva i aktivnosti sa važećim dokumentima strateškog planiranja (npr : Nacionalna razvojna strategija, Plan ruralnog razvoja)
  - Detaljni standardi za utvrđivanje ciljeva budžetiranja prema učinku (npr: precizni, koherentni, merljivi)
- **Regulativa Ministarstva finansija** o izmeni organizacione strukture Ministarstva finansija (2009)

Pravna osnova za budžetiranje prema učinku u Poljskoj (2/2)

- Prvi korak direktno na **nivou vlade**
  - <2006-2008> Veće ministara (Vlada) - Pravna služba – prva osnovna dokumenta i metodologija za BPU
  - od 2008, Ministarstvo finansija je nadležno za BPU
- **Nacionalna saradnja u vezi BPU** (u strukturi Ministarstva finansija – godišnji izveštaj ministru finansija – 15. februar, ESF) – osnovni zadaci:
  - koordinacija pripreme modela i pokaznih obrazaca u vezi BPU za javne subjekte
  - koordinacija opštih i posebnih ciljeva i rezultata
  - usklađenost opštih i posebnih ciljeva sa nacionalnim strateškim dokumentima
- **Odeljenje za reformu javnih finansija (RF)**, zaduženo za:
  - poboljšanje sistema javnih finansija u Poljskoj
  - ekonomske i pravne analize sadašnjih i budućih predloga
  - stručna podrška Nacionalnom koordinatoru za BPU

BPU na nivou lokalne samouprave u Poljskoj

- **Trostepena** upravna podela (16 regiona ili vojvodstava, 314 okruga, 2478 opština)
- Jačanje statusa regiona (**decentralizacija**) i veća **odgovornost** lokalnog nivoa
- **Prvi BPU u Poljskoj – Krakov (1994)** ↔ Ročester (SAD) → 60 opština
- BPU u LSU kao **dodatni** dokument planiranja (aneks)
- Opštine imaju **slobodu izbora** i **nema sankcija** za neispunjavanje indikatora (period testiranja)
- **Spoljna podrška**: SAD, Know-How Fund (VB), IDP - 30 (MSWiA), ESF – 18
- BPU u LSU: intenzivne socijalne **konsultacije** i **fleksibilna struktura** (oblasti, indikatori)
- Fondovi EU → intenzivne investicije → **restriktivnija** pravila javnih finansija:
  - granice duga, odnos dug/prihoda, indeks operativnog suficita, srednjoročni budžetski okvir
- **Kompleksna reforma** javnih finansija na nacionalnom i regionalnom nivou

Najvažnije nezavisne institucije u sektoru javnih finansija u Poljskoj

- **Nacionalni fiskalni subjekti** su definisani kao:
  - nezavisna javna tela (osim centralne banke, vlade i parlamenta) koja izrađuju **makroekonomske projekcije** za budžet, **prate fiskalni učinak** i / ili **savetuju vladu** o pitanjima u vezi fiskalne politike.
- **Vrhovna kontrolna komora Poljske (NIK)** – budžet države
- **Regionalna revizorska komora (RIO)** – regionalni i lokalni nivo
- **Kancelarija za trezorsku kontrolu (UKS)**
- **Supervizor discipline javnih finansija**
- * **Interna revizija** (Zakon o javnim finansijama iz 2009)

NIK (Vrhovna kontrolna komora Poljske):

■ NIK (Vrhovna kontrolna komora Poljske):

- godišnji / periodični planovi rada = prema smernicama koje je objavio Koledž Vrhovne kontrolne komore za period od tri godine
  - Vrhovna kontrolna komora je podređena samo SEJMu (donji dom poljskog parlamenta)
  - predsednik NIK-a ima imunitet
  - fokus je na celokupnom sektoru javnih finansija, pogotovo na nacionalnom nivou
  - posebna pažnja se posvećuje izvršenju **budžeta države**
  - sveobuhvatna revizija prihoda i rashoda države i svih institucija i preduzeća koja su korisnici javnih sredstava

■ Dodatna pitanja u vezi kontrole:

- upravljanje javnom imovinom od strane državnih i lokalnih organa i privrednih subjekata
- fokus je na subvencijama, grantovima državnih organa i stranih programa
- kontrola celishodnosti/tačnosti/racionalnosti javne potrošnje

Regionalna komora za kontrolu (RIO)

- Nezavisna državna institucija ovlašćena da vrši kontrolu lokalne samouprave (uglavnom finansijskog aspekta)
- Regionalna komora za kontrolu je podređena nadležnom ministru za državnu upravu i superviziji premijera
- Mreža regionalnih revizorskih komora – ima ih ukupno 16 u skladu sa administrativnom podelom Poljske
- Regionalna komora za kontrolu je podeljena na dva dela:
  - Kontrola finansijskog upravljanja
  - Informisanje, analiza i obuka

Regionalna komora za kontrolu (RIO)- glavne oblasti kotrole:

- Kontrola organa lokalne samouprave (regioni ili vojvodstva – okruzi – opštine, asocijacije i drugi korisnici sredstava iz budžeta lokalne samouprave) RIO vrši u sledećim oblastima:
  - javne finansije (svi aspekti lokalnih budžeta)
  - javne nabavke
- Predlog budžeta, obavezne finansijske projekcije i indikatori
- Godišnji i kvartalni izveštaji o izvršenju budžeta (+ Ministarstvo finansija)
- Usklađenost sa zakonom (npr: ekonomska klasifikacija budžetskih rashoda i kontni planovi)
- Supervizija odluka lokalne samouprave (lokalna veća - mišljenja)
- Informisanje i obuka (dodatni prihod se može opredeliti samo za istu aktivnost)

Regionalna komora za kontrolu (RIO)- glavne oblasti kontrole:

- Važni rokovi (opština → RIO)
  - **15. novembar**: predlog budžeta za sledeću godinu i sve obavezne projekcije i indikatori: WPI, WPF, odnos pojedinačan dug/prihod → RIO javno mnjenje (15. decembar)
  - **31. decembar**: budžet usvojen od strane lokalnog / gradskog veća (izuzeci: 31. januar naredne godine)
  - **31. mart**: godišnji izveštaj o izvršenju budžeta
  - **31. avgust**: izveštaj o izvršenju budžeta za prvu polovinu godine
- Svaki: kredit, zajam, izdavanje obveznica ↔ mišljenje od RIO (kreditna sposobnost)
- Vrste kontrole:
  - kontrola **dokumenata** (budžet, obavezne finansijske projekcije i indikatori)
  - **kompleksna** kontrola (celokupno finansijsko upravljanje u javnom subjektu – najmanje jednom u četiri godine)
  - kontrola **zadataka** (odabrana pitanja u vezi javnog subjekta /u odnosu na druge subjekte)
  - **privremena** kontrola (po potrebi)

Lokalna samouprava – pristup finansijskom kapitalu

- **Sopstvena finansijska sredstva** (npr prihodi od poreza, vladine subvencije – **ALI**: ↑ zadaci, ↓ prihodi budžeta)
- **Privatne banke** (kreditni) – **ALI**: ↑ troškovi kredita (kamatne stope), ↓ pristup finansijskom kapitalu (svetska finansijska kriza i “vruće investicije” → uvećane obaveze koje imaju opštine)
- **Specijalni vladini krediti** (npr projekti EU) – **ALI**: ograničen pristup
- **Nacionalno tržište kapitala** → tržište municipalnih obveznica – ...

Pristup lokalne samouprave tržištu kapitala – Poljska

■ Struktura duga lokalne samouprave u Poljskoj (%)

	2011
Kratkoročni krediti banaka	6 %
Dugoročni krediti banaka	82 %
Municipalne obveznice	12 %

■ Učešće duga lokalne samouprave u opštem dugu vlade (%)

	2002	2011	Prosek za 2002 - 2011
Grčka	0,5	0,8	0,7
Poljska	4,0	5,0	4,4
Luksemburg	34,00	33,2	38,2

Poljska – fiskalna politika

- Lokalna samouprava – Zakon o javnim finansijama – 2009
  - ograničeni ciljevi za kredite i municipalne obveznice,
  - ograničenja duga – 15% (iznos ukupnih rata za otplatu kredita ne može biti veći od 15% planiranih prihoda u datoj budžetskoj godini) npr: za lokalni budžet od 50 miliona evra → 8 miliona evra, ukupan iznos rata za otplatu kredita
  - 60% (ukupan dug ne može biti veći od 60% prihoda u datoj budžetskog godini)
  - javni dug/BDP $\geq$ 55% → deficit lokalnog budžeta samo za projekte EU ^ samo 12% ograničenje za rate na godišnjem nivou
  - javni dug/BDP $\geq$ 60% → bez deficita na lokalnom nivou
- Spisak zadatka na srednji rok

Odnos dug / prihod

Lokalna samouprava u Poljskoj – nova pravila

- (1): Godišnji budžet – od 2014 (član 242)
- Tekući rashodi ↔ Tekući prihodi

Tekući rashodi (**Wb**) ≤ Tekući prihodi (**Db**) + budžetski suficit iz ranijih godina (**Nb**) + slobodni izvori na osnovu obveznica, kredita i zajmova iz ranijih godina (**Wś**)

$$Wb_n \leq Db_n + Nb_{<n} + Wś_{<n}$$

- Izuzetak: ≥ samo do visine tekućih rashoda sa spoljnim sredstvima ako ta spoljna sredstva (član 5) nisu preneti u tekućoj godini

Odnos dug / prihod

Lokalna samouprava u Poljskoj – nova pravila

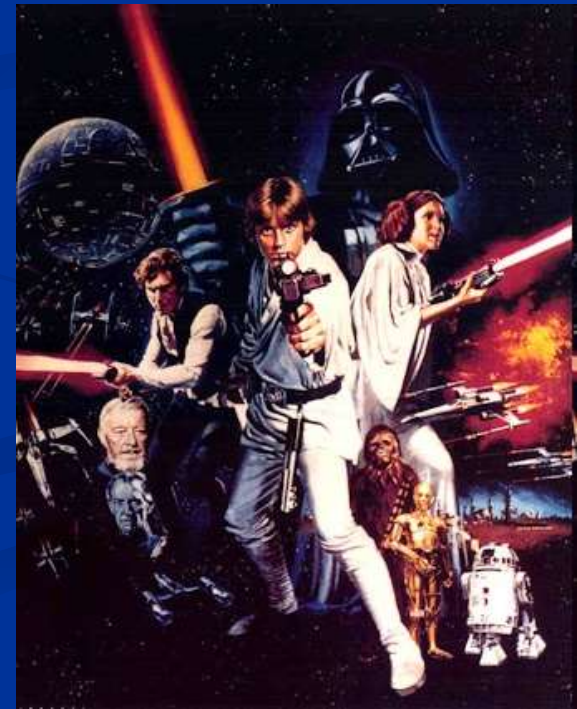
- indeks operativnog suficita
- aritmetička sredina u poslednje tri budžetske godine
  - vraćanje duga (**R**) i kamate (**O**) / godišnji prihodi (**D**)
  - tekući prihodi (**Db**), prihodi od (prodaje imovine (**Sm**), tekući rashodi (**Wb**)
- povećanje duga je moguće samo ako:
  - suficit u tekućem delu budžeta (prihodi ↔ rashodi) u odnosu na prihode od prodaje javne imovine (lokalno veće)

$$\left(\frac{R+O}{D}\right)_n \leq \frac{1}{3} \left(\frac{Db_{n-1} + Sm_{n-1} - Wb_{n-1}}{D_{n-1}} \right) + \left(\frac{Db_{n-2} + Sm_{n-2} - Wb_{n-2}}{D_{n-2}} \right) + \left(\frac{Db_{n-3} + Sm_{n-3} - Wb_{n-3}}{D_{n-3}} \right)$$

Budžetiranje prema učinku – treba uvek imati na umu:

- Pristup korak po korak (npr fiskalna pravila, fiskalna konsolidacija)
  - Jedna misija → jedan tim
(sistem nezavisnih javnih institucija, revizija i kontrola)
  - Potreba za planiranjem (srednjoročni budžetski okviri)
  - Krajnji rezultat: budžetiranje prema učinku kao alat u savremenim nacionalnim sistemima javnih finansija (NPM)
- Složen timski rad + vreme

Nemojte se plašiti – **Neka Sila bude sa vama**

”Ljudi grade previše zidova a
premalo mostova”

Isak Njutn

Hvala vam na pažnji

Grzegorz Orawiec

RIO (Regionalna revizorska komora)

■ RIO (Regionalna revizorska komora)

- fokus je na upravljanju javnim finansijama u sektoru **samouprave** (tri nivoa: regioni ili vojvodstva / okruzi/ opštine)
- direktna **kontrola budžeta**: npr : ekonomska klasifikacija, kontni plan, fiskalna pravila (npr: ograničenja duga, investicije / tekuća potrošnja)

■ Obim kontrole:

- predlog budžeta
  - godišnje izvršenje budžeta
  - kvartalni finansijski izveštaj (+ Ministarstvo finansija)
  - usklađenost sa zakonom (npr :ekonomska klasifikacija budžetskih rashoda i kontni plan)
- Informisanje i obuka (savetodavna aktivnost) npr **BPU**

Budžetske projekcije → identifikacija i procena rizika:

Osnovne definicije

- Rizik – mogućnost nastanka događaja koji će svojim nastupanjem uticati na promenu stvarnih okolnosti budžeta u odnosu na okolnosti koje su pretpostavljene u vreme kada je rađena projekcija prihoda i rashoda budžeta
- Rizik – nikada se ne može eliminisati → ACAT
- Rizik – alokacija: pravna regulativa ^ formalna ograničenja ^ pravne institucije (eksterna i interna kontrola)
- Osnovni problem: odnos dug / prihod
- Izrada novog budžeta → osnova iz prethodne godine

Metodologija za srednjoročne projekcije budžeta

Glavni definisani rizici – projekcije budžeta 1 / 4

Prodaja imovine i privatizacija

- Izveštaj o imovini i program privatizacije – najbolje vreme za transakcije
- Zvanične procene vrednosti nepokretnosti + npr: 10% (odluka gradonačelnika)
- Plan razvoja za teritoriju opštine (poljoprivreda, investicije, građevinsko zemljište)
- Parcelacija (male građevinske parcele) i komunalno opremanje (voda, struja, putevi)

Lokalna ekonomija

- Indirektne i dugoročne aktivnosti:
  - promotivne i investicione aktivnosti koje podstiču turizam (npr: fondovi EU)
  - posebne poreske olakšice za lokalne preduzetnike
  - pronalaženje strateških investitora koji će obezbediti nova radna mesta

Plan razvoja teritorije opštine

Definisani najvažniji rizici – Projekcije budžeta 2 / 4

Tekući prihodi i porezi

- Planiranje tekućih prihoda za srednjoročni period (npr: zakup movine, usluge) – specijalna oprema
- Učešće u državnim porezima (stopa poreza na lične prihode i dobit preduzeća) – opšta ekonomska situacija u državi
- Određivanje lokalnih poreza (nekretnine, prevozna sredstva, poljoprivredne takse) – granice za plaćanje poreza (gradsko veće) i olakšice (gradonačelnik)

Definisani najvažniji rizici – Projekcije budžeta 3 / 4

Novi zadaci

- Izvorni poslovi (obavezni i opcioni) – lokalna infrastruktura, sport, kultura, promocija
- Spoljni poslovi (fransfer novca sa nivoa vlade) – registrovanje poslovnih aktivnosti
- Suštinske reforme, npr: sistem škola
- Obrazovni grant po učeniku

Spoljni fondovi

- Dugoročno planiranje i programiranje (WPI & WPF)
- Sistem predugovora (jednostavan prijavni obrazac → smanjivanje troškova, npr: tehničke dokumentacije, studija izvodljivosti, dozvola za izgradnju, izveštaj o uticaju na životnu sredinu → II faza → konačan finansijski ugovor)
- Sistem naknada i kontrola (finansijski tok, 3 meseca[^] pravilo 5%)

Definisani najvažniji rizici – Projekcije budžeta 4 / 4

Odnos javni dug / prihod

- Pravila EU i zemlje članice (novi alati za lokalnu samoupravu u Poljskoj):
  - maks. popust od 5% za municipalne obveznice
  - zabrana za pozajmice, kredite i municipalne obveznice u stranoj valuti (€, £, \$)
  - krediti i zajmovi se mogu uzimati samo u bankama koje imaju registrovano sedište u Poljskoj (Poljska komisija za nadzor banaka)
  - samo zajmovi i krediti za koje se otplata vrši najmanje jednom godišnje
  - tekući rashodi samo iz tekućih zajmova (ista budžetska godina)
  - dugoročni zajmovi i krediti za investicije naznačene u WPI
  - zabrana davanja garancija za zajmove bez preciznog datuma i ukupnog iznosa za otplatu
  - visina duga = javna informacija